

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 657

КЛЮЧОВА ПЕРЕБУДОВА
ЯКІСНОГО
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУTHE KEY FEATURES
QUALITATIVE ALTERATION OF
ACCOUNTING

ПОТИШНЯК

Олена Миколаївна

д.е.н., доцент, в.о. ректора
Вищого навчального закладу
«Міжнародний технологічний
університет «Миколаївська
політехніка»д.е.н., доцент, професор кафедри,
Харківський національний технічний
університет сільськогосподарства
ім. Петра Василенка

Одним із таких найважливіших організаційних впливів машин електронних цифрових на підсистему бухгалтерського обліку виступає процес централізації та децентралізації виконання обліково-економічних функцій. Машини електронні цифрові найбільше усього здійснюють організаційний вплив на оперативний рівень системи управління, значно це впливає на середньому рівні і трохи нижче на вищому рівні управління. Цей факт у свою чергу вимагає докорінної перебудови механізму функції економічно ефективного(якісного)інструментарію обліково-економічного забезпечення та відповідної зміни метатеорії бухгалтерського обліку у забезпеченні обліково-економічними інформаційними даними керівний склад середньої і вищої ланки системи квестури(управління) підприємств.

* * *

Одним из таких важнейших организационных воздействий машин электронных цифровых на подсистему бухгалтерского учёта выступает процесс централизации, децентрализации выполнения учётных функций. Машинные электронные цифровые осуществляют своё организационное воздействие на оперативный уровень системы управления, значительно это влияет на среднем уровне и чуть ниже на высшем уровне управления. Этот факт, в свою очередь, требует коренной перестройки механизма подсистемы экономически эффективного инструментария учётного обеспечения, соответствующего изменения метатеории бухгалтерского учёта в обеспечении учётными информационными данными руководящий состав среднего и высшего звена системы координирования предприятий.

* * *

In the scientific article it is determined that one of the most important organizational influences of electronic digital machines on accounting is the process of centralization and decentralization of the implementation of accounting and economic functions. Proved that accounting serves as one of the basic (basic) management functions and fully serves the purposes and objectives of the management system, the process of centralizing accounting with the use of modern electronic digital machines should be closely linked with changes in the structure of organizational support (centralization (grouping) or decentralization) management in the conditions of its functional direction of genesis (development). In other words, any changes in the subsystem (functions) of accounting are justified only if this is due to the needs of the management system and if they fit into the overall structure of the organizational maintenance quests (management). It is substantiated that the use of modern electronic digital machines provided a greater economic effect (profitability) in adopting uniform and standardized (typical) management decisions based on already existing information of the subsystem (function) of accounting, but did not affect such decision making areas in the management system as definition of the task, goal setting, implementation of the decisions and meaningful evaluation of the results that require the management of a great creative work. From what we can conclude, electronic digital carriers have the most organizational effect on the operational level of management, it significantly affects the average level and is slightly lower at the highest level of management. This, in turn, requires a radical restructuring of the subsystem of cost-effective (cost-effective) accounting and economic support and the corresponding change in the accounting paradigm in providing accounting and economic information data of the managers of the middle and senior levels of coordination (management), etc.

Ключові слова: децентралізація, застосування, машина електронна цифрова, обліково-економічна операція, організація, ступінь й централізація

Ключевые слова: бухгалтерский учёт, децентрализация, задача, машина электронная цифровая, организационное обеспечение, подсистема, применение, учётно-экономическая процедура, степень, цель, централизация

Keywords: accounting, accounting and economic procedure, application, centralization, decentralization, degree, electronic digital machine, function, functionally developed, organizational support, problem, subsystem, target, theory

ВСТУП

Наявний прогресивний досвід науково-виробничих об'єднань та промислових підприємств і перспек-

тивні вчені дослідження сузір'я (талантів) таких вітчизняних та іноземних учених-економістів як Д.С. Агапов [1], І.В. Антонов [2], В.Г. Балонкін [3],

К.В. Безверхий, Т.В. Бочуля [4], Є.В. Жидкова [5], Ю.Б. Иванов, А.А. Пилипенко [6], О.П. Князева [7], Г.М. Ливенская [8], Н.М. Малога [9], А.А. Пилипенко [10], М.С. Пушкар [11], С.В. Філіппова, С.А. Нізяєва [12], П. ван де Вен й Д. Фано [13], Ван Хуа [14] та інші [15] змістовно визначають, одним з таких найважливіших організаційних впливів машин електронних цифрових на концепцію (теорію) підсистеми (функції) бухгалтерського обліку виступає процес централізації й децентралізації виконання місії (цілі) обліково-економічного забезпечення тощо.

МЕТА РОБОТИ

Вплив інформації (даних) та інформаційних систем на функції і структуру бухгалтерського апарату ще буде розглянуто нами далі, тому тут обмежимося лише з'ясуванням ступеня централізації та децентралізації функції обліково-економічного процесу в умовах застосування машин електронних цифрових.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретично-методологічною основою даної наукової публікації (статті) виступає діалектичний елемент методу й основні положення теорії (доктрини) організаційного забезпечення, функціонально (операторно) розвинутих систем стратегічного (політичного) координування (управління) спеціального призначення підприємствами промисловості і науково-виробничими об'єднаннями та підсистеми (функції) механізму обліково-економічного інструментарію (парадигми бухгалтерського обліку). У процесі інтегрованого (повного) дослідження використовувалися наступні методи: *абстрактно-логічний* (для теоретично-методологічного узагальнення і формулювання висновків (дедукції)); *монографічний* (при дослідженні теоретично-методологічних ідей (думок) організаційного забезпечення, функціонально розвинутих систем стратегічного (поведінкового) регулювання (управління) спеціального призначення підприємствами промисловості та науково-виробничими об'єднаннями, функції (підсистеми) бухгалтерського обліку (концепції механізму обліково-економічного інструментарію)), багато іншого.

РЕЗУЛЬТАТИ

Перш за усе, слід констатувати той беззаперечний факт, що у останні роки підсистема бухгалтерського обліку, так само, як і інші функції системи управління, має тенденцію до централізації. Перший етап централізації (єднання) обліково-економічних обчислювальних робіт почався одночасно зі створенням на підприємствах промисловості машинолічильних бюро та станцій, коли необхідним було зосередження у одному центрі виконання усіх лічильно-технічних функцій, розкиданих перш за усе за відокремленими структурними підрозділами, окремими відповідальними виконавцями тощо.

Вищою (генеральною) стадією централізації стала організація куштових обчислювальних установок, де уже здійснювалася обробка інформаційних даних не одного, а декількох підприємств промисловості та виробничих об'єднань. Логічним продовженням цього процесу стає створення зональних і регіональних осередків, обчислювальних систем колективного ко-

ристування.

Централізація (єднання) обліково-економічних функцій стала особливо необхідною у зв'язку зі створенням виробничих фірм та промислових об'єднань тощо. Обліково-економічний апарат і обчислювальна установка об'єднань виконують свої функції уже на більш високому рівні, ніж це робили раніше їх відокремлені філії та внутрішні структурні підрозділи, інше.

Важливим етапом у даній проблемі було створення централізованих бухгалтерських служб, число яких у національній економічній системі зростає із кожним роком. Перевага централізованих бухгалтерських служб не тільки у тому, що вони надають величезний економічний ефект, скорочуючи обліково-економічний персонал шляхом функціонального розвитку основних (перших) функцій підсистеми бухгалтерського обліку. Одночасно із цим вони дозволяють проводити організаційне удосконалення підсистеми обліково-економічного забезпечення, піднімаючи її на більш високий якісний рівень тощо.

Слід зазначити, що кожному ступеню розвитку централізації відповідає певна технічна база, тобто засоби обчислювальної і організаційної техніки, оскільки саме вони виступають вирішальними та направляючими моментами у процесі централізації. Однак, було б помилково стверджувати, що застосування сучасних машин електронних цифрових призводить тільки до односторонньої централізації підсистеми (функції) бухгалтерського обліку. Взагалі кажучи, поняття «централізація» й «децентралізація» взаємно не виключають один одного, оскільки реально не може існувати повністю централізована система, так само як повністю децентралізована система стає нежиттєздатною. Можна говорити про ступінь централізації і децентралізації та про оптимальне поєднання цих процесів у певних умовах. Найбільш яскраво ця вимога виражена у одному із основних принципів (правил) управління економікою ринкового типу – демократичному централізмі тощо.

Оскільки, бухгалтерський облік виступає однією із базисних (основних) управлінських функцій і повністю служить цілям та завданням системи управління, процес централізації бухгалтерського обліку із застосуванням сучасних машин електронних цифрових необхідно тісно пов'язати зі змінами у структурі організаційного забезпечення (централізацією (групуванням) або децентралізацією (розосередженням)) квестури в умовах його функціонального напрямку генезису (розвитку). Інакше кажучи, будь-які зміни у підсистемі (функції) бухгалтерському обліку виправдані тільки у тому випадку, якщо це викликано потребами системи управління й якщо вони вписуються у загальну структуру організаційного забезпечення квестури (керування) тощо.

Застосування сучасних машин електронних цифрових на підприємствах промисловості (виробничих об'єднаннях) призвело до радикальних змін у структурі організаційного забезпечення (гарантування) та при прийнятті рішень керівництвом. Багато видів робіт на рівні середнього керівництва було об'єднано або взагалі виключено. Моделі прийняття рішень зазнавали змін, зазвичай у напрямку розвитку централізації. У міру того, як усе більше і більше операцій

програмувалося у відділі обробки даних, функції багатьох відділів часто скорочувалися та повноваження багатьох керівників відділів зменшилися, тоді як влада і статус машинного персоналу розширилася.

Застосування сучасних машин електронних цифрових надало більший (максимальний) економічний ефект (результат) у прийнятті одноманітних та стандартизованих (типових) управлінських рішень на основі уже наявних інформаційних даних підсистеми (функції) бухгалтерського обліку, але не вплинуло на такі області прийняття рішень у системі управління, як визначення завдання, встановлення мети, запровадження рішень й змістова оцінка результатів, які вимагають від керівництва великої творчої роботи тощо.

У результаті машини електронні цифрові звільнили керівний склад середнього рівня від прийняття одноманітних рішень та ведення паперової роботи і, таким чином, дали їм час для того, щоб зосередитися на креативних (творчих) завданнях. Їх робота стала аналогічною роботі вищого керівного складу. Машини електронні цифрові призвели до централізації структури організаційного забезпечення та процесу прийняття рішення в управлінні виробництвом, але не на шкоду принципам децентралізації. Тенденція зниження децентралізації мала місце лише там, де це було обумовлено географічним переміщенням центрів прийняття управлінських рішень, а не відмовою від децентралізації відповідальності самого керівного складу тощо.

ВИСНОВКИ

Таким чином, машини електронні цифрові найбільше усього здійснюють організаційний вплив на оперативний рівень управління, значно це впливає на середньому рівні і трохи нижче на вищому рівні управління. Це у свою чергу вимагає докорінної перебудови підсистеми економічно ефективного (рентабельного) обліково-економічного забезпечення й відповідної зміни парадигми бухгалтерського обліку у забезпеченні обліково-економічними інформаційними даними керівників середньої та вищої ланки координування.

Список використаних джерел

1. Агапов Д.С. Организация управленческого учёта в различных организационных структурах управления: дис. ... кандидата экономических наук: 08.00.12. Воронеж, 2013. 222 с.
2. Антонов И.В. Организация системы контроллинга в холдинге: дис. ... кандидата экономических наук: 08.00.12. Москва, 2008. 166 с.
3. Балонкин В.Г. Учётно-аналитическая информация в системе управления автоматизированным производством в нефтегазодобыче: дис. ... кандидата экономических наук: 08.00.12. Саратов, 2010. 181 с.
4. Безверхий К.В., Бочуля Т.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні. Київ, 2014. 184 с.
5. Жидкова Е.В. Развитие учётно-аналитической концепции контроллинга: теория и методология. Москва, 2017. 240 с.
6. Иванов Ю.Б., Пилипенко А.А. Интеграційний розвиток суб'єктів господарювання: теоретичне обґрунтування та організація управління. Харків, 2012. 400 с.
7. Князева О.П. Моделирование управления и его информационно-контрольных функций по центрам ответственности в свиноводстве: дис. ... кандидата экономических наук: 08.00.05, 08.00.12. Ижевск, 2007. 160 с.

8. Ливенская Г.Н. Организационно-методические аспекты учёта затрат по центрам ответственности в организациях по производству молочной продукции: дис. ... кандидата экономических наук: 08.00.12. Ижевск, 2010. 166 с.

9. Малуго Н.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи. Житомир, 2006. 84 с.

10. Пилипенко А.А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства. Харків, 2006. 282 с.

11. Пушкар М.С. Філософія обліку. Тернопіль, 2002. 157 с.

12. Філіппова С.В., Нізяєва С.А. Аналітичні інструменти системи економічної безпеки суб'єктів господарювання (на прикладі виноробних підприємств). Донецьк, 2012. 179 с.

13. Van de Ven P., Fano D. Understanding financial accounts. Paris, 2017. 420 p.

14. Hua W. Accounting, business performance and the valuation of firms. Groningen, 2002. 222 p.

15. National health accounts of Kazakhstan. Paris, 2018. 149 p.

References

1. Agapov D.S. Organization of management accounting in various organizational management structures: dis. Candidate of Economic Sciences: 08.00.12. Voronezh, 2013. 222 p. (in Russian).

2. Antonov I.V. Organization of the controlling system in the holding: dis. Candidate of Economic Sciences: 08.00.12. Moscow, 2008. 166 p. (in Russian).

3. Balonkin V.H. Analytical and analytical information in the automated production management system in oil and gas production: dis. Candidate of Economic Sciences: 08.00.12. Saratov, 2010. 181 p. (in Russian).

4. Bezverhyy K.V., Bochulja T.V. Information system of accounting system and reporting in Ukraine. Kyiv, 2014. 184 p. (in Ukrainian).

5. Zhidkova E.V. Development of the accounting and analytical concept of controlling: theory and methodology. Moscow, 2017. 240 p. (in Russian).

6. Ivanov Yu.B., Pylypenko A.A. Integrative development of business entities: theoretical substantiation and organization of management. Kharkov, 2012. 400 p. (in Ukrainian).

7. Knyazeva O.P. Modeling of management and its information and control functions by responsibility centers in pig breeding: dis. Candidate of Economic Sciences: 08.00.05, 08.00.12. Izhevsk, 2007. 160 p. (in Russian).

8. Livenskaya H.N. Organizational and methodical aspects of accounting for costs by responsibility centers in organizations for the production of dairy products: dis. Candidate of Economic Sciences: 08.00.12. Izhevsk, 2010. 166 p. (in Russian).

9. Malyuga N.M. Concept of accounting development in Ukraine: theoretical and methodological foundations. Zhytomyr, 2006. 84 p. (in Ukrainian).

10. Pylypenko A.A. Organization of accounting and analytical support for the strategic development of the enterprise. Kharkiv, 2006. 282 p. (in Ukrainian).

11. Pushkar M.S. The philosophy of accounting. Ternopil, 2002. 157 p. (in Ukrainian).

12. Filyppova S.V., Nizjajeva S.A. Analytical tools of the economic security system of business entities (on the example of winemaking enterprises). Donetsk, 2012. 179 p. (in Ukrainian).

13. Van de Ven P., Fano D. Understanding financial accounts. Paris, 2017. 420 p.

14. Hua W. Accounting, business performance and the valuation of firms. Groningen, 2002. 222 p.

15. National health accounts of Kazakhstan. Paris, 2018. 149 p.